

LATVIJAS REPUBLIKA
KRUSTPILS NOVADA BĀRIŅTIESA

Reģ. Nr.90009388952, Rīgas 150a, Jēkabpils, LV- 5202, tālr.: 652 37612, fakss: 652 37611, e-pasts: barintiesa@krustpils.lv

Jēkabpili

12.03.2019. Nr. 1–14/169

Krustpils novada domes priekšsēdētājam
Rīgas iela 150a, Jēkabpils, LV 5202

Par bāriņtiesas darbu 2018.gadā

Bāriņtiesu likuma 5.panta ceturtā daļa nosaka, ka *bāriņtiesa ne retāk kā reizi gadā sniedz attiecīgās pašvaldības domei pārskata ziņojumu par savu darbību. Pārskata ziņojums ir publicējams pašvaldības mājas lapā*”. Pamatojoties uz minēto, Krustpils novada bāriņtiesa (turpmāk- Bāriņtiesa) sniedz Krustpils novada domei pārskata ziņojumu par Bāriņtiesas darbu 2018.gadā.

Darba organizācija

Krustpils novada bāriņtiesa (turpmāk – Bāriņtiesa) ir pašvaldības izveidota aizbildnības un aizgādības iestāde, kuras darbības teritorija ir Krustpils novada administratīvā teritorija. Pamatojoties uz Bāriņtiesu likumu, **Bāriņtiesa prioritāri nodrošina bērna vai aizgādībā esošās personas tiesību un tiesisko interešu aizsardzību.**

Bāriņtiesas sastāvā strādā bāriņtiesas priekšsēdētāja, priekšsēdētāja vietniece, trīs bāriņtiesas locekles un bāriņtiesas sekretāre. Pilna darba slodze ir tikai bāriņtiesas priekšsēdētājam. Kopš 2018.gada februāra mēneša Bāriņtiesa strādāja nepilnā sastāvā – ilgstošā attaisnotā prombūtnē līdz 2018.gada jūnija mēnesim atradās bāriņtiesas locekle Krustpils pagastā. Ar esošo slodzi (kas ir 0,8) cita bāriņtiesas locekle nodrošināja apmeklētāju pieņemšanu Krustpils pagasta administratīvajā teritorijā. Kopš 2018.gada oktobra un decembra mēneša darbu uzsāka jaunās bāriņtiesas locekles Krustpils un Mežāres pagasta administratīvajā teritorijā. Jauno darbinieku kvalifikācijas ieguves laikā, iespēja saņemt palīdzību mantojuma lietu kārtošanā, apliecinājumu izdarīšanā un citu Bāriņtiesu likuma 61.panta pirmajā daļā noteikto uzdevumu, kas juridiskā spēka ziņā pielīdzināms notariālajam apliecinājumam, Krustpils un Mežāres pagastos tiek nodrošināta vienu reizi nedēļā ar esošo Bāriņtiesas sastāvu.

Bāriņtiesas darbinieki regulāri pilnveido savas profesionālās zināšanas, apmeklējot Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas (turpmāk – VBTAI), Latvijas Pašvaldību mācību centra organizētās maksas un bezmaksas apmācības, seminārus un kursus, lai pilnvērtīgi varētu veikt savus darba pienākumus un paaugstinātu savu kvalifikāciju.

Bāriņtiesai atbilstoši normatīvo aktu prasībām ir jāievada ziņas par nepilngadīgām personām IeM IC NPAIS sistēmā, AGIS sistēmā un Vienotā migrācijas informācijas sistēmā, ko Bāriņtiesa arī aktīvi dara.

Bāriņtiesai atbilstoši normatīvajiem aktiem jāsniedz ziņas Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijai par pieņemtajiem lēmumiem par aizgādības tiesību pārtraukšanu un atjaunošanu, par aizbildnības nodibināšanu un aizbildņa iecelšanu, par aizbildnības izbeigšanos un aizbildņa atlaišanu vai atcelšanu. Bāriņtiesai jāsniedz ziņas Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūrai par personām, kurām ir tiesības, vai ir izbeigušās tiesības uz valsts sociālajiem pabalstiem.

Iegūstot visus pierādījumus, lai sagatavotu motivētu lēmumu, vienas jaunas administratīvās lietas apjoms dažkārt sasniedz vairāk kā 100 (simts) lapu apjomu ar informāciju. Bāriņtiesai ir jāanalizē iegūtā informācija, lai pieņemtu pamatotu un motivētu lēmumu, un lēmums dažkārt ir pat uz 6 (sešām) un vairāk lapām. Katrā uzsāktajā un aktīvajā pārraudzībā esošajā lietā Bāriņtiesa iegulda lielu darba apjomu un cilvēkresursus, lai iegūtu visu nepieciešamo informāciju un pieņemtu objektīvus un tiesiskus lēmumus.

Bāriņtiesa 2018.gadā vairākas reizes gan ar pašvaldības laikraksta, gan ar novada mājas lapas www.krustpils.lv starpniecību uzrunāja Krustpils novada iedzīvotājus un lūdza pārdomāt savas spējas un vēlmi sniegt ģimenisku vidi bērniem, kļūstot par audžuģimeni. 2018.gadā vienai personai tika piešķirts audžuģimenes statuss. Minētā audžuģimene darbojas joprojām.

Kopš 2018.gada 1.jūlija spēkā stājās jauni 2018.gada 26.jūnija Ministru kabineta noteikumi Nr. 355 "Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi" (turpmāk – atbalsta centrs), kuri uzliek par pienākumu Bāriņtiesai sadarboties ar audžuģimenes izvēlēto atbalsta centru (doties kopīgā apsekošanā, veikt sarunas ar personām u.tml.), kas tika izpildīts 2018.gadā.

Saskaņā ar bāriņtiesā esošajiem reģistrācijas žurnāliem:

- Nosūtītās korespondences žurnālā tika veikti 881 ieraksti.
- Saņemtās korespondences žurnālā tika veikti 760 ieraksti.
- Iesniegumu reģistrācijas žurnālā tika veikti 108 ieraksti.
- Bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu apliecību reģistrācijas žurnālā tika veikti 13 ieraksti.
- Bāriņtiesas priekšsēdētāja rīkojumu pamatdarbības jautājumos reģistrācijas žurnālā tika veikti 37 ieraksti.
- Tika sagatavoti 36 rīkojumi par atvaļinājumiem un komandējumiem.
- No pašvaldības saņemto rīkojumu, lēmumu žurnālā tika veikti 46 ieraksti.

Bāriņtiesā 2018.gadā tika pieņemti 48 lēmumi. Administratīvajā rajona tiesā netika pārsūdzēts neviens Bāriņtiesas lēmums.

Par bāriņtiesas darbu Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijā tika saņemtas 2 (divas) sūdzības. Par saņemtajām sūdzībām Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai tika sniegtas atbildes un lietas materiālu kopijas, uz kurām netika saņemtas pretenzijas no Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijas, kas liecina, ka Bāriņtiesa rīkojās savas kompetences ietvaros.

Bāriņtiesa apmeklēja "Supervīzijas un atbalsta grupas nodarbības", kuras notika Latvijas pašvaldību mācību centrā Rīgā. Šīs nodarbības sniedz lielu atbalstu objektīvu lēmumu pieņemšanā un darbā ar ģimenēm.

Aizgādības lietas

Ģimene ir dabiska bērna attīstības un augšanas vide un katram bērnam ir neatņemamas tiesības uzaugt ģimenē, taču nereti vecāki nenodrošina atbilstošu bērnu aprūpi un uzraudzību, kā rezultātā nākas iejaukties iestādēm. 2018.gadā ar bāriņtiesas lēmumiem 6 personām tika pārtrauktas 16 nepilngadīgo bērnu aizgādības tiesības, no tām 2 mātēm, 4 tēviem. Iemesls – vecāki nenodrošināja bērnu aprūpi un uzraudzību. Vienam tēvam divu bērnu aizgādības tiesības tika pārtrauktas, jo tika konstatēta vardarbība pret bērniem. Pārējiem vecākiem aizgādības tiesības tika pārtrauktas, pamatojoties uz Bāriņtiesu likuma 22.panta pirmo *prim* daļu (*bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzišana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarbībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes*), jo pēc vecākam dotā termiņa viņš nebija

novērsis bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai.

Bāriņtiesa Zemgales rajona tiesā iesniedza 2 prasības pieteikumus un tiesa ierosināja civillietas par aizgādības tiesību atņemšanu vecākiem. Vienas lietas izskatīšana turpināsies 2019.gadā, bet 2018.gadā celtajā prasībā par aizgādības tiesību atņemšanu vecākam prasība tika apmierināta 2018.gadā, un tiesa nolēma tēvam atņemt bērna aizgādības tiesības.

2016.gada 1.janvārī stājās spēka grozījumi Bāriņtiesu likuma 22.pantā, kur tas tika papildināts ar pirmo *prim* daļu, kas nosaka, *ka bāriņtiesa, ierosinot lietu par bērna aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam, veic riska novērtēšanu (vecāka līdzatkarība, problēmas neatzīšana u.tml.), informē vecāku par sekām un uzdod viņam sadarībā ar sociālo dienestu noteiktā termiņā novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus. Ja vecāks šajā termiņā kavējas novērst bērna attīstībai nelabvēlīgos apstākļus un bērna palikšana ģimenē var radīt draudus bērna dzīvībai un veselībai, bāriņtiesa lemj par aizgādības tiesību pārtraukšanu vecākam un bērna šķiršanu no ģimenes.* Pamatojoties uz šo likuma panta daļu Bāriņtiesā 2018.gadā tika ierosinātas 7 jaunas lietas, no kurām trīs lietu izskatīšana turpināsies 2019.gadā.

Ārpusģimenes aprūpes lietu pārraudzība

Bez vecāku gādības palikušiem bērniem primāri tiek meklēta iespēja augt pie aizbildņa vai audžuģimenē, institūcijās ievietojot bērnus tikai ar smagām veselības problēmām, kuriem atbilstošu aprūpi veselības stāvokļa dēļ nevar nodrošināt aizbildnis vai audžuģimene.

Ārpusģimenes aprūpē 2018.gadā atradās 21 bērns, no tiem - aizbildnībā 19 bērni, audžuģimenē – 2 bērni, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā 1 bērns (VSAC “Latgale” filiālē „Kalkūni”). 2018.gadā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā uzturēšanos pārtrauca 1 bērns, kurš tika nodots aizbildnībā. Līdz ar to ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā neatrodas neviens bērns.

2018.gadā Bāriņtiesā tika nodibinātas 5 aizbildnības un tika iecelti 5 aizbildņi. Pēc citas bāriņtiesas lūguma 1 persona tika atzīta par atbilstošu aizbildņa pienākumu pildīšanai. Viena aizbildnības lieta tika saņemta pārraudzībai no citas bāriņtiesas.

Kopā 2018.gada nogalē ir 13 aktīvās aizbildnības lietas.

Krustpils novadā darbojas trīs viesģimenes, kuras periodiski uzņem ciemos bērnus, kuri atrodas ārpusģimenes aprūpes iestādēs.

Aizgādības lietas

Aizgādībā esošie cilvēki ir pilngadīgas personas ar ierobežotu rīcībspēju. Bāriņtiesa piedalās lietas izskatīšanā tiesā, iesniedzot pierādījumus, kuriem ir nozīme lietā par rīcībspējas ierobežošanu.

2018.gadā viena aizgādības lieta tika saņemta pārraudzībai no citas bāriņtiesas. Vienā aizgādības lietā personai tika nomainīts aizgādnis (iepriekšējais aizgādnis miris).

Aizgādība var tikt nodibināta arī mantojumam, ja mantojuma atstājējam piederējis uzņēmums vai saimniecība un tā darbība jāturpina līdz brīdim, kad mantiniekiem apstiprinātas mantojuma tiesības. 2018.gadā bāriņtiesā tika ierosināta 1 lieta.

Kopā 2018.gada nogalē ir 8 aktīvās aizgādības lietas.

Bāriņtiesa ne retāk kā vienu reizi gadā apseko aizbildņu un aizgādņu ģimenes un aizbildnībā esošos bērnus, kā arī aizgādībā esošas personas, par ko noformē dzīves apstākļu apsekošanas aktus un sarunu protokolus, kuri glabājas lietās. Aizbildņiem un aizgādņiem līdz katra gada 1.februārim Bāriņtiesā ir jāiesniedz norēķins par aizbildnības un aizgādības pārvaldību, un līdzekļu izlietojumu. Bāriņtiesa uzraudzības ietvaros vismaz reizi gadā pieprasa ģimeni raksturojošu informāciju, tai skaitā izglītības iestādēm un ģimenes ārstiem, par to, vai aizbildnis pienācīgi rūpējas par saviem aizbilstamajiem, jo aizbildnis ir persona, kura iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto aizbilstamajam vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Bāriņtiesu likums paredz to, ka bāriņtiesai ir tiesības ar bērnu vai aizgādībā esošu personu veikt pārrunas bez citu personu klātbūtnes. Tāpat Bērnu tiesību aizsardzības likums un citi normatīvie akti paredz, ka visās lietās, kas saistītas ar bērna tiesību nodrošināšanu, iespēju robežās ir jānoskaidro bērna viedoklis.

Nepilngadīgo mantas lietu pārraudzība

Bērniem var piederēt naudas noguldījumi kredītiestādēs, nekustamie īpašumi vai kustama manta. Bez bāriņtiesas atļaujas, vecāki vai aizbildņi ar nepilngadīgo mantu rīkoties nedrīkst. Katru gadu bērna vecāki vai aizbildņi atskaitās bāriņtiesai par bērna mantas pārvaldību, iesniedzot gada norēķinu. Bāriņtiesa pārbauda šī norēķina pareizību, ja nepieciešams, pieprasa ziņas attiecīgai institūcijai.

Nepilngadīgo mantas lietās 2018.gadā tika pieņemti 5 lēmumi par atļauju pieņemt nekustamo īpašumu vai mantojumu nepilngadīgo vārdā.

2018.gadā tika ierosinātas trīs bērna mantas pārvaldības lietas.

Kopā 2018.gada nogalē ir 12 aktīvās lietas par bērnu mantas pārvaldību.

Citas lietas

Lai efektīvāk nodrošinātu bērnu tiesību un interešu aizsardzību, lai uzlabotu situāciju novadā, strādājot ar ģimenēm, kurās netiek pietiekami nodrošināta bērna attīstība un audzināšana, Bāriņtiesa kopā ar Krustpils novada pašvaldības Sociālo dienestu 2018.gadā turpināja organizēt starpinstitucionālās sanāksmes.

2018.gadā bāriņtiesā notika 30 bāriņtiesas sēdes. Bāriņtiesa piedalījās 29 tiesas sēdēs – gan kā prasītāji, gan kā atbildētāji, gan kā trešās personas, kur tiek risināti jautājumi par bērnu dzīvesvietas noteikšanu, saskarsmes kārtības noregulēšanu, pagaidu aizsardzību pret vardarbību, adopciju, kā arī krimināllietās. Vienā no Krimināllietām Bāriņtiesa pārstāvēja pilngadīgu, rīcībspējīgu personu.

Bāriņtiesa veic arī citas funkcijas, vadoties no starptautiskajiem un Latvijas Republikas normatīvajiem aktiem (Civillikums, Bāriņtiesu likums, Bērnu tiesību aizsardzības likums, u.c.).

Bāriņtiesa pieņēmusi lēmumus arī citos gadījumos - sniegusi atzinumus pēc tiesu pieprasījuma, kas ir ļoti laukietilpīgs process.

Bāriņtiesā 2018.gadā tika pieņemti 2 lēmumi par ģimenes valsts pabalsta izmaksu otram vecākam.

Sniegta palīdzība gadījumos, kad vecāki nolēmuši vērsties tiesā ar prasības pieteikumu pagaidu aizsardzībai pret vardarbību. Šis pieteikums nozīmē, ka no ģimenes tiek izolēta vardarbīgā persona, vardarbībā cietušajam vecākam un bērniem paliekot dzīvesvietā. Likums nosaka, ka dzīvesvieta jāatstāj varmākam, policijas noteiktajā termiņā un uzraudzībā, sev paņemot tikai sadzīvei nepieciešamāko. Prasības pieteikumā pagaidu aizsardzībai pret vardarbību paredzēti arī citi ierobežojumi- aizliegums kontaktēties ar cietušo personu, aizliegums tuvoties un uzturēties noteiktās adresēs.

Bāriņtiesa ir veikusi ģimeņu apsekošanu arī kopā ar sociālo dienestu, notiek intensīva sadarbība ar policiju, ar psihologiem, ar citām bāriņtiesām, ar probācijas dienestu un citām institūcijām. Tika izsniegti norīkojumi bezmaksas psihologa konsultāciju saņemšanai ģimenēm krīzes situācijās, pamatā pie Jēkabpils psihologa.

Apliecinājumu izdarīšana

Ņemot vērā, ka Krustpils novadā nav notāra, Bāriņtiesa Civillikumā paredzētajos gadījumos sniedz palīdzību mantojumu lietu kārtošana, gādā par mantojuma apsardzību, kā arī izdara apliecinājumus un citus Bāriņtiesu likumā noteiktos uzdevumus, nodrošinot pakalpojumus Krustpils novada iedzīvotājiem (darījuma akta projektu sagatavošana, apliecināšana, testamentu sastādīšana un atsaukšana, pilnvaru sagatavošana, apliecināšana un atsaukšana, kopiju, norakstu, izrakstu pareizības apliecināšana, nostiprinājuma lūgumu sastādīšana, parakstu apliecināšana u.c.).

Kopā veikti: 355 apliecinājumi (Atašienes pagasta pārvaldē - 69 apliecinājumi, Mežāres pagasta pārvaldē - 44 apliecinājumi, Kūku pagasta pārvaldē - 99 apliecinājumi,

Krustpils pagasta pārvaldē - 46 apliecinājumi, Variešu pagastā - 58 apliecinājumi un Vīpes pagasta pārvaldē - 39 apliecinājumi), kopsummā iekasējot valsts nodevu Krustpils novada budžetā: 2854.67 EUR.

Darījumu dokumentiem, kuri tiek sagatavoti Bāriņtiesā, ir jāiegulda liels darba apjoms. Sagatavojot dokumentu projektus, tiek pārbaudītas datu bāzes par personām, par īpašumiem, kā arī to, vai personai ir rīcībspēja. Par ziņu pārbaudi datu bāzē atsevišķas nodevas netiek iekasētas. Daļa dokumentu, ņemot vērā personas veselības stāvokli, tiek apliecināti pie iedzīvotājiem dzīvesvietā, par ko papildus maksa netiek iekasēta.

Papildus iedzīvotājiem tiek sniegta palīdzība prasības sniegšanai tiesā par uzturlīdzekļu piedziņu (sniegta mutiskas konsultācijas un bez maksas sagatavoti prasības pieteikumi), sniegta bezmaksas konsultācijas par paternitātes noteikšanu, apstrīdēšanu, laulības šķiršanu, mantojuma nokārtošanu, bērnu dzīvesvietas noteikšanu u.c.

Arhīvs

Bāriņtiesai ir arhīvs, kurā glabājas pastāvīgi, ilgtermiņa, īstermiņa glabājamās lietas, adopcijas lietas, testamenti, darījumi, pilnvaras u.c. dokumenti. Bāriņtiesā ir reģistrācijas žurnāli, kuros regulāri tiek aktualizēti ieraksti par uzsāktajām lietām, par lietas virzību un par lietās pieņemtajiem lēmumiem.

Bāriņtiesa aicina iedzīvotājus kļūt par audžuģimeni, viesģimeni vai aizbildni, dāvājot iespēju bērniem augt vai ciemoties ģimeniskā vidē!

Bāriņtiesas priekšsēdētāja

D.Telšinska